

УДК 331.5(477)

Кригульська Т.Б.¹, Земскова В.М.²

¹канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. МТЕ-211 НУ «Запорізька політехніка»

ЗАГАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗМІН НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Дослідження ринку праці надає можливість проаналізувати характер використання найголовнішого багатства кожної держави – людських ресурсів. Ринок праці є невід’ємною частиною як регіональної, так і національної економіки будь-якої держави, де суб’єктами виступають працівники, роботодавці та профспілки, а об’єктами – якість робочої сили та умови праці.

Ринок праці України зазнав суттєвих змін внаслідок широкомасштабного вторгнення росії на українську територію. По-перше, слід зазначити, що склався відчутний дисбаланс між попитом і пропозицією робочої сили в цьому році. Через війну ринок праці став переповненим, а попит на роботу істотно перевищив пропозицію. Якщо минулого року кількість бажаючих працевлаштуватися була набагато меншою, то нині вона збільшилася у декілька разів. До регіонів з найменшою кількістю пропозицій роботи станом на серпень 2022 року належали такі області: Харківська – 1,6%, Рівненська – 1,6%, Чернігівська – 1,5%, Кіровоградська – 1,4%, Миколаївська – 1,2% , Запорізька – 1% [1].

По-друге, спостерігається досить велика конкуренція за місце роботи через зменшення кількості вакансій. Якщо до війни компанії здебільшого конкурували за кваліфіковані кадри, то зараз в багатьох моментах можна побачити, що кадри намагаються знайти роботу, але робочих місць не вистачає. Зараз за різними джерелами фіксуються факти, що на одну вакансію претендують від 7 до 15 бажаючих. Однак, більша частина українців готова перекваліфікуватися, аби знайти роботу.

По-третє, відчутний баланс між попитом і пропозицією робочої сили в цьому році, як повідомляють центри зайнятості України, призвів до того, що представникам окремих професій стало складніше знайти роботу. Водночас на українському ринку праці з початку липня 2022 р. зріс попит на вакансії у трьох сферах діяльності: обслуговування (кухарі, швачки, офіціанти, менеджери з продажу тощо), ритейл (роздрібна торгівля) та агропромисловість. Нині до сфер із найбільшою кількістю вакансій відносять: сільське господарство, медицина, освіта, логістика, будівництво, фінансова сфера та ін. Прогнозується, що у післявоєнний періоді в Україні найбільш затребуваними будуть робітничі професії.

По-четверте, значний вплив воєнного стану відчутний у зміні умов роботи. У жовтні 2022 року результати досліджень групи «Рейтинг» показали, що лише 36% українців працюють у звичному режимі, 19% - віддалено або частково, 6% - працевлаштувалися на нову роботу і майже 37% – втратили постійне місце роботи й наразі не працюють [3].

По-п'яте, слід зауважити, що через воєнні дії на українських територіях значно знизився рівень заробітної плати. Ця негативна динаміка спостерігається в більшості областей України, зокрема, в Харківській, Сумській, Запорізькій, Вінницькій, Тернопільській тощо. Найбільше зниження рівня зарплати відбулося у Харківській області з 18 000 грн. у липні до 10 600 грн. у серпні 2022 року (на 41%) та на Тернопільщині, де роботодавці в середньому пропонують 11 100 грн, а це на 22,4% менше, порівняно з липнем цього року [1].

Також на тлі повномасштабних воєнних дій значно зросла кількість безробітних. За даними Національного банку України рівень безробіття в країні сягнув 35% [2].

Отже, з початком бойових дій Україна опинилася у складній ситуації та зіткнулася із багатьма перешкодами. Нестача робочих місць, руйнування та релокація підприємств, збільшення рівня безробіття, зміна затребуваних сфер діяльності та зниження показників заробітної плати – все це зумовило значні зміни на ринку праці України. Але, незважаючи на все це, ринок праці поступово почав пристосовуватися до вимушених змін: впроваджується можливість працювати дистанційно, тим самим зберігаються робочі місця, заохочується підприємницька діяльність на де окупованих територіях. плавно зростає кількість вакансій, проте порівняно з довоєнним періодом цей процес в умовах невизначеності значно уповільнився та ускладнився. Це, на наш погляд, потребує активного регулювання процесів на ринку праці з боку держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ринок праці України після півроку війни [Електронний ресурс] // European Business Association. – Режим доступу : <https://eba.com.ua/rynok-pratsi-ukrayiny-pislya-pivroku-vijny/>
2. Війна змінює ринок праці: як державі разом з українцями побороти безробіття [Електронний ресурс] // УНІАН. – Режим доступу : <http://surl.li/eamef>
3. Ринок праці в умовах війни: тенденції та перспективи [Електронний ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу : <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/rynok-pratsi-v-umovakh-viyny-tendentsiyi-ta-perspektyvy>